

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 105/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Sami Niemi, maa- ja metsätalousministeriö
- tutkija Jani Pellikka, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL
- johtaja Reijo Orava, Suomen riistakeskus
- puheenjohtaja Lauri Kontro, Suomen Metsästäjäliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi riistanhoitomaksua kolmestakymmenestä eurosta kolmeen kymmeneen euroon.

Esitys tulisi käsitellä yhdessä valtion vuoden 2013 talousarvion kanssa. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esityksessä ehdotetaan, että riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n 2 momenttia muutettaisiin siten, että riistanhoitomaksua korotettaisiin kolmestakymmenestä eurosta kolmeen kymmeneen euroon. Valiokunta on riistahallintolain (158/2011) säätämisen yhteydessä mietintöön (MmVM 23/2010 vp—HE 237/2010 vp) sisältyvässä lausumassaan edellyttänyt, että riistanhoitoyhdistysten toimintaan tulee ohjata suurempi osuus riistan-

hoitomaksuista. Tuolloin valiokunta korosti erityisesti sitä, että riistanhoitoyhdistysten toiminnassa korostuu laaja ja tehokas vapaaehtoistyö, jonka motivaationa on oman metsästysharrastuksen turvaaminen ja metsästykseseen ja riistanhoitotyöhön liittyvä vahva yhteisöllisyys. Valiokunta uudistaa tässäkin yhteydessä lausuman sisällön.

Valiokunta toteaa lisäksi, että metsästäjien toiminnalla on riistanhoitotyön ohella erittäin laaja yleinenkin merkitys muun muassa hirvi-

kannan vähentämisessä. Metsästyksellä hirvien aiheuttamia vahinkoja liikenteessä samoin kuin hirvien aiheuttamia vahinkoja maa- ja metsätaloudelle voidaan vähentää. Myös liikenneonnettomuuksissa vahingoittuneiden eläinten etsintä ja lopettaminen on suurriistavirka-avun (SRVA) eli metsästäjien vapaaehtoisuustyön varassa. Lisäksi riistakanta-arvioiden maastolaskennat ja havainnoinnit tekee paljolti metsästäjäkunta, joka muutoinkin avustaa riistan tutkimuksessa. Metsästäjien työn tehokkuutta lisää erinomainen paikallistuntemus. Valiokunta korostaa tässäkin yhteydessä sitä, että käytettävissä olleisiin määrärahoihin nähden riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoistyön tulokset ovat olleet erinomaiset kattaen monia tehtäväkokonaisuuksia, jotka muutoin järjestettyinä aiheuttaisivat yhteiskunnalle kuluja. Valiokunta katsoo, että riistanhoitomaksuvarjoista nykyistä suurempi osuus tulee kohdentaa riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoistyön tukemiseen.

Käsiteltävänä olevan esityksen perusteluista käy ilmi, että riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksissa ei ole tällä hetkellä otettu huomioon uudenlaisia SRVA-tehtäviä, joista merkittävin on suurpetokonfliktien hoitoon luotu virka-apuverkosto. Perustelujen mukaan suurriistavirka-apuun kuuluvien ammattitaitoisten metsästäjien avulla on tehokkaasti ja turvallisesti pystytty poistamaan uhkaa aiheuttaneita suurpetoja.

Valiokunta toteaa, että riistanhoitomaksu on valtion metsästäjiltä keräämä veroluontoinen maksu. Kertyvät varat ohjataan valtion talousarviossa riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta säädetyn lain (616/1993) mukaisesti riistahallinnon ylläpitämiseen ja riistatalouden edistämiseen. Riistanhoitomaksukertymä osoitetaan valtion tuloarvion momentilla 12.30.45. Vastava määräraha osoitetaan puolestaan valtion menoarvion momentille 30.40.50. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa yleisavustuksena varoja Suomen riistakeskuksen, riistanhoitoyhdistysten ja metsästysmuseon toimintaan. Tämän lisäksi riistanhoitomaksuvarjoja myönnetään erityisavustuksena riistataloutta edistäviin hankkeisiin. Tältä osin avustuksen saajia ovat olleet

Suomen riistakeskuksen lisäksi mm. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Metsähallitus, Suomen metsästäjäliitto, luonnon- ja riistanhoitosäätiö sekä yliopistot.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että riistanhoitoyhdistykset tuottavat metsästäjien lähipalvelut. Riistanhoitoyhdistyksille osoitetut määrärahat ovat olleet historiallisesti tarkastellen alhaisia, eikä määräraha ole riittänyt kattamaan kaikkien riistanhoitoyhdistyksille säädettyjen tehtävien hoitamista. Valiokunta pitääkin erittäin tarpeellisena, että riistanhoitoyhdistyksille tulevaa osuutta riistanhoitomaksuvarjoista korotetaan. Valiokunnalle toimitetun selvityksen mukaan osuutta on tarkoitus nostaa suunnitellukaudella asteittain siten, että keskimääräinen vuotuinen korotus olisi 7,6 prosenttia. Valiokunnalle toimitetussa selvityksestä on myös käynyt ilmi, että mikäli riistanhoitomaksun korotusta ei tässä vaiheessa tehtäisi, tarkoittaisi riistanhoitoyhdistysten osuuden perusteltu kasvattaminen käytännössä Suomen riistakeskuksen määrärahan leikkaamista, joka johtaisi merkittäviin toiminnan supistamisiin Suomen riistakeskuksessa. Lisäksi selvityksessä on todettu, että riistanhoitoyhdistysten taloudellisen perustan varmistamisen ohella riistanhoitomaksun korotus on tarpeen myös yhteisten tietojärjestelmien kehittämiseksi. Riistanhoitopiirien ja Metsästäjien keskusjärjestön aikana määrärahajako ei mahdollistanut investointeja sähköisten palveluiden kehittämiseen. Tästä syystä Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten käytössä olevat järjestelmät ovat vanhentuneita. Järjestelmät onkin uusittava toiminnan tehostamiseksi.

Valiokunta toteaa, että metsästysharrastuksen, riistanhoitotyön ja muun muassa SRVA-toiminnan kannalta on välttämätöntä, että nuoria harrastajia saadaan metsästyksen pariin. Tähän liittyen valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että riistanhoitomaksun ohella metsästäjät joutuvat suorittamaan erinäisiä ampumakoe- ym. maksuja, joita on viime aikoina korotettu. Valiokunta korostaakin sitä, että maksurasituksista ei saa muodostua esteitä nuorten hakeutumiselle metsästysharrastuksen pariin.

Valtion talousarvioon on sisällytetty määräraha, jota saa käyttää muun muassa avustuksiin valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille. Valiokunta kiinnittääkin huomiota siihen, että valtion yleisistä verotuloista ei kate- ta riistahallinnon menoja. Jopa osallistuminen riistahallinnon kansainvälisiin tehtäviin kate- taan riistanhoitomaksuvaroin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmene- vistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella

valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoi- tuksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehd- tuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalous- valiokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutta- mattomana.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jari Leppä /kesk	Pirkko Mattila /ps
vpj.	Lauri Heikkilä /ps	Jari Myllykoski /vas
jäs.	Heikki Autto /kok	Kari Rajamäki /sd
	Markku Eestilä /kok	Janne Sankelo /kok
	Satu Haapanen /vihr	Arto Satonen /kok
	Lasse Hautala /kesk	Katja Taimela /sd
	Reijo Hongisto /ps	Tytti Tuppurainen /sd
	Timo V. Korhonen /kesk	Teuvo Hakkarainen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.